

N:o 44.

Uppläst och godkänd hos Första Kammarén den 7 Maj 1874.

— — — — Andra Kammarén den 7 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition med förslag till förordning angående förändrade bestämmelser i afseende å behandlingen och fullföljden af vissa mål.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 17).

S. A. K.

Uti nådig proposition den 31 December 1873 har Eders Kongl. Maj:t, jemlikt 89 § Regeringsformen, föreslagit Riksdagen antagande af en förordning angående förändrade bestämmelser i afseende å behandlingen och fullföljden af vissa mål.

Beträffande förslagens 1 §, har Riksdagen funnit densamma antaglig, utom hvad angår 7:de punkten deri, som afser de i 8 § 3 mom. af Eders Kongl. Maj:ts nådiga instruktion för Kammar-kollegium den 16 Februari 1838 omförmälda frågor om de i jordebokens kronokolumn upptagna hemmans och lägenheters egenskap af boställe, bohemman, kyrkohemman, hospitals- eller barnhushemman och dylikt, samt om orätt begagnade säteri-, rå- och rörs-, insockne- och öfriga frälsefriheter derå. Enär Eders Kongl. Maj:t genom nådig skrifvelse till Kammar-kollegium den 31 Maj 1867 förklarar, att hvad berörda punkt i instruktionen innehåller om behörighet för Kollegium att besluta i frågor angående i jordebokens kronokolumn upptagna hemmans och lägenheters egenskap af, bland annat, kyrkohemman icke bör så förstås, att tvister

derom, huruvida eganderätten till jord af nämnda beskaffenhet tillkommer antingen kronan eller någon viss kyrka, må af Kollegium upptagas, samt, enligt hvad Kammar-kollegium i sammanhang med sitt i ifråga varande nådiga proposition omförmälda underdåniga yttrande upplyst, Eders Kongl. Maj:ts medelst tvänne nådiga bref den 27 April 1868 i särskilda mål förklarar samna grundsats tillämplig jemväl i fråga om andra hemman än kyrkohemman, lärar Kammar-kollegii kompetens i förevarande fall inskränka sig till frågor, huruvida i jordebokens kronokolumn upptagna hemman och lägenheter äro, med hänseende till kamerala förhållanden, att hänföra till det ena eller andra slaget af jordnatur, samt om orätt begagnade säteri-, rå- och rörs-, insockne- och öfriga frälsefriheter derå. En så beskaffad pröfning synes lämpligen böra fortfarande förbehållas den administrativa myndigheten, och det så mycket hellre, som der äro att tillgå de för dylika frågor utredande erforderliga handlingar, hvilket icke är förhållandet vid de allmänna domstolarne.

Frågan huruvida 2, 3 och 4 §§ i förslaget må antagas eller förkastas har Riksdagen ansett böra blifva beroende af det resultat, hvartill granskningen af 5 § leder.

Hvad således angår de i sistnämnda § afsedda mål, så, äfven om man icke i allo kan dela de inom Högsta Domstolen uttalade åsikter derom, att dessa mål skulle vara af administrativ natur, torde dock böra medgifvas, att här är fråga om en lagskipningsgren, der hos domaren tagas i anspråk speciela insigter i ämnen, mera främmande för de allmänna domstolarnes verksamhet; der lagstiftningen har till hufvudsaklig uppgift att ordna statens hushållnings- och förvaltningsangelägenheter, och der den nu varande lagen i sitt sammanhang hvilar på förutsättningen af helt andra än de i allmänna civil-lagen fastställda regler för bevisning och rättegångssätt i öfrigt. Dessa besvärsmåls hänskjutade till Högsta Domstolen kunde derföre, enligt Riksdagens åsigt och på sätt jemväl inom Högsta Domstolen anmärkts, blifva äfventyrlig till sina följder, i anseende till åtgärdens inflytande på den egentliga lagskipningen och den sammas förblandning af administrations- och privaträttens skiljaktiga grunder.

Af dessa skäl har Riksdagen funnit Eders Kongl. Maj:ts omförmälda nådiga proposition icke kunna i sin helhet bifallas, men deremot för sin del beslutit en författning, så lydande:

Förordning angående förändrade bestämmelser i afseende å behandlingen af vissa mål.

Med ändring af hittills gällande föreskrifter angående nedan omförmälda måls behandling, varder förordnad som följer:

Nedan uppräknade mål komma, med upphörande af den beslutanderätt deri, som hittills dels Våre Befallningshafvande dels Våre och Rikets Kam-

mar-kollegium eller Kammar-rätt tillkommit, att hädanefter af de allmänna domstolarne upptagas och handläggas, nemligen *tvister*:

1:o) huruvida besittningsrätt till kronobyggen är förverkad eller eljest bör upphöra samt om nyttjanderätt till kronoskär, stränder och holmar, som af Oss blifvit till fiskes idkande upplätne;

2:o) om beståndet och rätta tydningen af sådana tillståndsbref eller förordnanden, genom hvilka någon Oss och Kronan tillhörig eller eljest af publik egenskap varande fast egendom eller rättighet kommit under enskildt begagnande;

3:o) angående åtnjutande af de rättigheter, som i afseende å de till militära, civil- eller ecklesiastik-staterna eller ad pios usus anslagne hemmans disponerande och besittning kunna vederbörande vara förunnade;

4:o) om beståndet af tillförene skedda odlingar å de till menigheter upplätne krono-, lands- och häradsallmänningar;

5:o) emellan församling eller enskilde hennes medlemmar, samt församlingens presterskap, kyrkobetjening eller folkskolelärare om, huru och till hvad belopp de senares löningsrättigheter skola enligt lag, fastställda löneregleringar eller särskilda öfverenskommelser utgöras;

6:o) om tydning och tillämpning af gällande bestämmelser rörande barnmorskors och andre af kommuner aflönade personers löneförmåner;

7:o) emellan innevånare i stad om rättighet till den åt staden donerade jord;

8:o) om jus patronatus i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän eger rum samt om större eller mindre del af kronans tionde må patronrättigheten åtfölja;

9:o) om stubbe- och röjselrätt å hemman och lägenheter;

10:o) om skyldighet att utgöra hamn-, bro-, väg-, färj-, eller andra den allmänna rörelsen, enligt fastställda taxor, ålagda afgifter;

11:o) emellan kronans ordinarie uppbördsmän och dem, hvilka under desses uppbördsmanas ansvar haft befattning med allmänna medels indrifning, angående redovisning för dessa;

12:o) angående försummadt fullgörande af sådana skyldigheter, som uti privilegier blifvit städer, societeter, bolag eller enskilde personer ålagde i afseende å någon af Oss eller Riksdagen dem förlänad inkomst eller rättighet; samt

13:o) sådana stridigheter emellan Götakanalbolag å ena sidan och bolagets direktion eller Staten å den andra, som i nådiga brefvet den 1 Februari 1836 afses.

Med undantag af de under N:o 8 omnämnde tvister angående jus patronatus, hvilka, i likhet med hvad angående andra sådana tvister är stadgadt,

skola tillhöra vederbörande Hofrätts handläggning, komma öfriga i denua författning omförmälda mål att af första allmänna domstol å landet eller i stad upptagas, der de ej, till följd af sin beskaffenhet, i exsekutiv väg behandlas.

Denna förordning skall ega tillämpning å alla der omförmälda mål, som efter den anhängiggöras.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 7 Maj 1874.

N:o 45.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 7 Maj 1874.

— — — — Andra Kammaren den 7 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående reglering af biskopslönen i Lunds stift.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 7).

S. A. K.

Uti nådig proposition den 5 December 1873 har Eders Kongl. Maj:t, sedan Kyrkomötet blifvit i saken hört, enligt 114 § Regeringsformen begärt Riksdagens samtycke dertill, att Presteståndets i Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 29 Oktober 1860 anmälda beslut, i fråga om iakttagande af vissa villkor vid regleringen af de med biskopsembetena i riket förenade löneinkomster, förklaras icke innefatta hinder för en sådan reglering af biskopslönen i Lunds stift, att vid densamma bibehålles endast så stor del af Helgona gård och gods, som erfordras för att afkomsten deraf, jemte de tillgångar Kongl. Maj:t för öfrigt enligt de för reglering af biskoparnes löner godkända grunder bestämmer, må uppgå till det för biskopslönen i Lunds stift fastställda belopp 15,000 Rdr.

Till denna nådiga framställning har Riksdagen lemnat sitt bifall; hvilket Riksdagen härigenom får i underdånighet tillkännagifva.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 7 Maj 1874.